ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA
VOL. XXXVII SECTIO H 2003

Wydział Ekonomiczny UMCS w Lublinie

MARIAN ŻUKOWSKI

Ograniczanie ryzyka kredytowego w segmencie klientów indywidualnych w banku komercyjnym

Limiting the credit risk in the individual customers' segment in a commercial bank

Specyficznym i szczególnym przedsiębiorstwem w gospodarce jest bank komercyjny. Działalność banku komercyjnego nakierowana jest na realizację kilku istotnych celów takich jak: utrzymanie pozycji rynkowej, osiąganie zysku w warunkach utrzymywania płynności i bezpieczeństwa. Realizacja tych celów obarczona jest wieloma zagrożeniami (ryzykami bankowymi). Czynniki ryzyka bankowego mają charakter zewnętrzny[1] (są niezależne od banku) lub/i wewnętrzny (są częściowo lub w całości zależne od banku).[2]

Najważniejsze czynniki zewnętrzne to: uwarunkowania makroekonomiczne (koniunktura gospodarcza, polityka pieniężna i fiskalna, deficyt budżetowy), społeczno-rynkowe (poziom rozwoju gospodarczego i społecznego w rejonie operowania banku, skuteczność działania konkurencyjnych banków) i polityczne (stabilność i charakter układu politycznego w kraju działania banku). Czynniki o charakterze zewnętrznym banki mogą w zasadzie jedynie neutralizować poprzez odpowiednie mechanizmy zarządzania ryzykiem.

Czynniki wewnętrzne ryzyka bankowego to: zła jakość aktywów i pasywów (znaczne rozmiary oraz wzrastający poziom „złych kredytów", niestabilna

[1] R.Jagiełło, M. Tomczyk, *Wybrane zewnętrzne regulacje dotyczące ryzyka kredytowego.* Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów. Zeszyt Naukowy 30. SGH. Warszawa. 2003, s. 121-133.

[2] Regulacje nadzorcze z tytułu ryzyka, głównie prawne, mają na celu systemowe podejście do zarządzania ryzykiem. Problematyka ta jest także szczegółowo analizowana w różnych publikacjach autorów polskich i zagranicznych, jak np: M. Zaleska, *Ocena ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstwa przez analityka bankowego.* Warszawa SGH.2002, P. Lejman, K. Warcok, *Rodzaje ryzyka w procesie zarządzania oddziałem banku komercyjnego.* „Bank" 1998, nr 6.

i kosztowna baza depozytowa), zbyt szybka i nietrafna ekspansja (wdrażanie nowych produktów i technologii, nadmierne inwestowanie), nieodpowiednia kadra (szczególnie na stanowiskach kierowniczych), niewłaściwy system kontroli wewnętrznej, działania przestępcze (zarówno o charakterze wewnętrznym jak i zewnętrznym), nieskuteczne lub nieskoordynowane działania marketingowe, niewłaściwa polityka kredytowa.

Czynnikiem ryzyka o zasadniczym znaczeniu dla banków jest ryzyko kredytowe. Działalność kredytowa absorbuje znaczną część pracujących aktywów banków[3] i jest zasadniczym źródłem ich dochodów.[4] Z drugiej strony ten rodzaj działalności naraża banki na znaczne straty finansowe, niekiedy prowadzi do ich upadłości.[5] Z uwagi na powyższe przesłanki, skuteczne zarządzanie ryzykiem kredytowym jest jednym z głównych zadań banku komercyjnego. „Do naczelnych zadań banku należy ograniczanie ryzyka kredytowego... przede wszystkim na etapie rozpatrywania wniosków kredytowych, poprzez wykazywanie maksymalnej rzetelności i wnikliwości w dokonywaniu oceny zdolności kredytowej".[6] Zarządzanie ryzykiem kredytowym dokonuje się zarówno na poziomie całego portfela kredytowego, jak też na poziomie pojedynczego kredytu. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, który powinien mieć charakter dynamiczny i ciągły, daje się wyodrębnić cztery etapy[7]:

* identyfikacja ryzyka,
* pomiar ryzyka
* sterowanie ryzykiem
* ocena podejmowanych przedsięwzięć.

Skuteczność w zarządzaniu ryzykiem wymaga, aby te działania znalazły odzwierciedlenie w długofalowej strategii banku, jego bieżącej polityce kredytowej oraz w procedurach stosowanych w działalności kredytowej. Polityka oraz procedura kredytowa precyzują cele i zadania, zasady i tryb postępowania, a także obowiązujące ustalenia dotyczące wielkości, proporcji i innych parametrów prowadzonej działalności kredytowej. Dokumenty bankowe wyrażające

---

[3] Na koniec III kwartału 2002 roku należności od sektora niefinansowego stanowiły 43,1%, a należności od sektora finansowego 17,9% aktywów sektora bankowego. (Źródło: *Sytuacja finansowa banków w okresie styczeń-wrzesień 2002 r.*, NBP, Warszawa, styczeń 2003, tabela 8, s. 38).

[4] Wynik finansowy sektora bankowego za III kwartały 2002 roku z tytułu odsetek wyniósł 11 600,4 mln zł, wynik z tytułu prowizji 5625 mln zł, zaś wynik z pozycji wymiany 3834,9 mln zł. (Źródło: *Sytuacja finansowa banków w okresie styczeń-wrzesień 2002 r.*, NBP, Warszawa, styczeń 2003, tabela 41, s. 56).

[5] Skalę strat na działalności kredytowej ilustruje poziom rezerw tworzonych przez banki na należności. Na koniec III kwartału 2002 roku banki wykazały rezerwy celowe w kwocie 17 683,7 mln zł, z tego rezerwy na należności stracone 14 255,6 mln zł. (Źródło: *Sytuacja finansowa banków w okresie styczeń-wrzesień 2002 r.*, NBP, Warszawa, styczeń 2003, tabela 20, s. 44).

[6] W. Otta, *Działalność kredytowa banku*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej. Poznań 1997. s. 36.

[7] M. Iwanicz-Drozdowska, A. Nowak, *Ryzyko bankowe*, SGH Warszawa 2001, s. 17-18.

politykę i opisujące procedury mają postać uchwał, zarządzeń, regulaminów i instrukcji. Obowiązują bank w stosunkach z klientami oraz pracowników wykonujących pracę. Bieżącą działalność kredytową banku precyzują regulaminy i instrukcje kredytowania.

Regulaminy bankowe są wewnętrznymi dokumentami prawnymi, które określają warunki i zasady, na jakich bank będzie współpracować z klientami korzystającymi z usług.[8] Dla umów kredytowych, regulaminy bankowe wydawane na podstawie art. 109 ustawy Prawo bankowe, mają duże znaczenie. Zgodnie z art. 385 kodeksu cywilnego „ogólne warunki umów, wzory umów lub regulaminy wydane przez stronę upoważnioną do tego przez właściwe przepisy i w ich granicach wiążą drugą stronę, jeżeli zostały jej doręczone przy zawarciu umowy. W razie, gdy posługiwanie się nimi jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiąże ono także wtedy, gdy druga strona mogła z łatwością dowiedzieć się o ich treści".[9] Zgodnie z tymi zapisami regulaminy stanowią część umowy kredytowej, jeśli klient zna treść regulaminu i wyraża na nią zgodę.[10] Odmienny charakter i przeznaczenie mają instrukcje, które są opisem czynności wykonywanych przez pracowników banku przy realizacji operacji kredytowych. Zawierają szczegółowe procedury lub opis obowiązujących zasad postępowania w procesie kredytowania. Instrukcje kredytowe określają szczegółowe wymagania dotyczące wykonywanych operacji. Na przykład w odniesieniu do procedur związanych z udzielaniem kredytów opisują postępowanie pracowników kredytowych przy gromadzeniu informacji zawartych we wniosku kredytowym, prezentują przyjętą przy poszczególnych rodzajach kredytów metodologię oceny zdolności kredytowej, określają proces podejmowania decyzji o udzieleniu lub odmowie udzielenia kredytu, wskazują osoby uprawnione do podejmowania takich decyzji. Określają także wymagania dotyczące umowy kredytowej, zawierają wzory wniosków, umów kredytowych i zabezpieczeń kredytów, formularze oświadczeń potencjalnych kredytobiorców o ich sytuacji finansowej czy majątkowej. Precyzują wymagane zestawy informacji i dokumentów niezbędnych w poszczególnych etapach prac kredytowych.

Instrukcje kredytowania (procedury kredytowe) są zatem skierowane do pracowników banku i mają bezpośredni związek z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych. Znajomość instrukcji bankowych jest obowiązkiem pracowników, w tym przypadku inspektorów kredytowych.[11]

---

[8] M. Wysocki, *Polityka kredytowa banku komercyjnego*, Wyd. Twigger, Warszawa 1999, s. 129.

[9] G. Bieniak, H. Ciepła, S. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, C. Żuławska, *Komentarz do kodeksu cywilnego*, Księga trzecia *Zobowiązania*. Tom I, Wyd. Prawnicze. Warszawa 1996, s.109 oraz Z. Koźma, M. Ożóg, *Kodeks cywilny z orzecznictwem. Stan prawny kodeksu cywilnego 12 kwietnia 1997 z uwzględnieniem opublikowanych zmian wchodzących w życie 1 stycznia 1998*. Wyd. Prawnicze Lex, Sopot 1997, s. 506-507.

[10] K. Gigol, *Opłacalność działalności kredytowej banku*, Twigger, Warszawa 2000, s. 64-65.

[11] M. Wysocki, *Polityka..., op. cit.*, s. 131.

Procedury kredytowania są uzależnione od rodzaju klienta (osoba fizyczna lub przedsiębiorca), wielkości i rodzaju kredytu, okresu kredytowania oraz rodzaju zabezpieczeń spłaty kredytów.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prezentacja metodologii ograniczania ryzyka kredytowego w banku komercyjnym w segmencie klienta indywidualnego. Celem jest zarysowanie stosowanej procedury kredytowej w praktyce banków komercyjnych, która koncentruje się na minimalizowaniu ryzyka kredytowego i ograniczaniu strat związanych z kredytowaniem klientów indywidualnych. Wagę podjętego tematu potwierdza zwiększający się odsetek kredytów trudnych w kredytach ogółem sektora bankowego.[12] Należności zagrożone banków komercyjnych w segmencie klienta indywidualnego we wspomnianym okresie również zwiększały się i w dniu 30.09.2002 roku osiągnęły kwotę 11 539,4 mln zł i stanowiły ponad 15% należności zagrożonych ogółem.[13]

Ryzyko występujące w działalności kredytowej w segmencie klienta indywidualnego spowodowane jest wypadkową wielu różnych przesłanek. Po pierwsze masowości operacji, będącej skutkiem znacznej liczby osób ubiegających się o kredyt. Wywołuje to konieczność szybkiego podejmowania decyzji przez służby kredytowe banku, gdyż klient ma do wyboru banki konkurencyjne. Istotne znaczenie ma także zwiększanie liczby transakcji kredytowych przypadających na jednego pracownika, co wywołuje niebezpieczeństwo niedokładnego stosowania procedury kredytowej. Banki dążąc do niezbędnego upraszczania procedur w coraz większym stopniu konkurują ze sobą także szybkością i jakością obsługi klienta. Zamiar szybkiego dopełnienia formalności i rywalizacja konkurencyjna często rzutują na jakość przygotowanej dokumentacji kredytowej, co następnie prowadzi do zwiększania liczby i wartości zagrożonych kredytów. Jak pokazuje praktyka, działania podejmowane przez banki w celu pozyskania jak największej liczby klientów mogą prowadzić do pogorszenia relacji między przychodami z działalności kredytowej, a poziomem akceptowanego przez bank ryzyka.

Ocena ryzyka kredytowego w grupie klienta indywidualnego zaczyna się od wstępnej selekcji osób pragnących skorzystać z oferty kredytowej banku poprzez zakwalifikowanie każdej z osób do jednej z dwóch grup: klient pożądany lub klient niepożądany. Kwalifikacja klientów do jednej z wyżej wymienionych grup przeprowadzana jest na podstawie kilku kryteriów:

– klient nie figuruje w bankowej bazie klientów niepożądanych,
– nie zalega w opłacaniu podatku i składek na ubezpieczenia społeczne,

[12] Udział należności zagrożonych w należnościach brutto wynosił w roku 1997 – 10,2%, w 1998 roku – 10,5%, w 1999 roku – 13,3%, w 2000 – 15,0%, w 2001 – 17,9%, zaś na 30.09.2002 roku – 20,8%. Źródło: *Sytuacja finansowa banków w okresie styczeń-wrzesień 2002 r.*, NBP, Warszawa, styczeń 2003, tabela 25, s. 46.

[13] *Sytuacja finansowa banków w okresie styczeń-wrzesień 2002 r.*, NBP, Warszawa, styczeń 2003, tabela 19, s. 43.

– nie jest uznawany za osobę nie wywiązującą się terminowo ze swoich zobowiązań i/lub nieskłonną do spłaty zobowiązań i/lub osobę, która z różnych względów nie będzie w stanie regulować swoich zobowiązań.

Klient może być zakwalifikowany do grupy klientów pożądanych, jeśli spełnia wszystkie w/w kryteria. W przeciwnym wypadku klienta uznaje się za niepożądanego dla banku i nie podejmuje się z nim współpracy.

Procedura kredytowa w grupie klientów indywidualnych składa się z takich etapów jak ocena wiarygodności, ocena zdolności kredytowej i monitoring kredytowy.

Ocena wiarygodności osoby fizycznej w procesie kredytowania

Zasadnicze informacje o kliencie występują we wniosku kredytowym i załącznikach do wniosku.[14] Na podstawie tych informacji dokonuje się oceny wiarygodności klienta. Jest to ważny etap analizy kredytowej, ponieważ pozwala zweryfikować informacje o kliencie banku zamieszczone we wniosku kredytowym. We wstępnej ocenie wniosku kredytowego, sprawdza się, czy dane w dokumentach są kompletne a dokumenty wiarygodne. Dopuszcza się możliwość sprawdzania wybranych dokumentów niezbędnych do oceny ryzyka transakcji. Sprawdzić należy, czy dokument tożsamości klienta znajduje się w bazie dokumentów zastrzeżonych lub w bazie klientów nie wywiązujących się z zobowiązań wobec banków. W stosunku do wszystkich przedstawianych dokumentów należy sprawdzić, czy dokument ten jest prawidłowo sporządzony pod względem formalnym i prawnym (np. czy zawiera wszystkie niezbędne elementy, w tym stemple, czy posiada wszystkie strony, czy nie widnieją na nim ślady wskazujące na próby dokonania oszustwa, itp.).

Dane zawarte we wniosku kredytowym powinny być zwięzłe oraz zawierać informacje niezbędne bankowi i możliwe do uzyskania przez wszystkich potencjalnych kredytobiorców. Załączniki do wniosku kredytowego powinny pozwolić na ustalenie tożsamości, określenie cech socjodemograficznych, sytuacji prawnej oraz majątkowej starającego się o kredyt. Szczególną uwagę banki przykładają do analizy źródeł dochodów i ich wysokości, stanu majątkowego, przygotowania zawodowego i wieku zainteresowanego. Daje to możliwość oceny zarówno pozytywnej (stałe i wysokie przychody, wykształcenie cenione na rynku pracy), neutralnej (przeciętne dane) jak także i negatywnej (niskie dochody, prawdopodobieństwo utraty pracy, brak majątku).

Banki wymagają także, by przyszły kredytobiorca poinformował ich także o zadłużeniu w innych bankach, podejmowanych staraniach o kredyty w innych bankach, dołączył dokumenty potwierdzające wywiązywanie się z zobowiązań

---

[14] M. Wysocki, *Poradnik inspektora kredytowego*, Warszawa 1998, s. 30.

wobec innych wierzycieli (urzędy podatkowe, towarzystwa ubezpieczeniowe, telekomunikacja i telefonia komórkowa, itp.).

Wykaz dokumentów towarzyszących wnioskom kredytowym jest zróżnicowany w zależności od rodzaju kredytu i kredytobiorcy. Informacje zawarte we wniosku kredytowym oraz w załączonych do wniosku dokumentów podlegają uważnej weryfikacji w odpowiednich komórkach banku. Szczególnie uważnie muszą być analizowane informacje zawarte we wniosku kredytowym w przypadku klienta dotychczas bankowi nieznanego.

W tej fazie procesu rozpatrywania wniosku kredytowego klient sprawdzany jest także w dostępnych bazach danych. Banki komercyjne prowadzą własne bazy informacji, w których gromadzą informacje na temat kredytowanych w przeszłości klientów. Ważnym źródłem informacji jest także Biuro Informacji Kredytowej S.A.[15] Znajdują się tam różne informacje na temat kredytobiorców dostarczane do BIK S.A. przez inne banki. BIK S.A. gromadzi informacje o kredytobiorcach – klientach rzetelnych oraz o dłużnikach niesolidnych. Rejestrowane także są osoby wielokrotnie ubiegające się o kredyt.

W procesie weryfikacji zawartości informacyjnej wniosku kredytowego banki bardzo dużą wagę przykładają do badania historii klienta[16]. Analizują informacje o jego dotychczasowej współpracy z bankiem. Przedmiotem szczególnego zainteresowania banku są obroty i salda na jego rachunku bieżącym lub rachunkach pomocniczych, fakt posiadania w przeszłości lub obecnie lokat bankowych. Bardzo istotne są informacje, czy klient już wcześniej zaciągał kredyty i czy były one terminowo spłacane. W przypadku, kiedy klient wykonał niedozwoloną operację lub okazał się nierzetelny, otrzymuje ocenę negatywną.

Kolejnym źródłem wiadomości są informacje uzyskane z innych banków.[17] Należy sprawdzić, czy klient jest kredytowany w innych oddziałach własnego banku lub innych banków. Ustawa Prawo bankowe z 29 sierpnia 1997 roku zapewnia bankom – w związku z udzielaniem kredytu – prawo dostępu do informacji o wierzytelnościach oraz obrotach i stanach rachunków bankowych potencjalnego kredytobiorcy w innych bankach.

---

[15] Biuro Informacji Kredytowej S.A. bierze swój początek w 1991 roku kiedy to Związek Banków Polskich utworzył „Bankowy rejestr klientów czasowo nie wywiązujących się z zobowiązań". W dniu 29 X 1997 roku odbyło się zgromadzenie założycielskie akcjonariuszy Biura Informacji Kredytowej S.A. Już pod koniec 2000 roku bankom został udostępniony System Informacji Kredytowej BIK. Biuro uzyskuje wsad informacyjny z banków i sprzedaje bankom raporty kredytowe. W 2002 roku sprzedano 3,7 mln raportów kredytowych.

[16] M. Derejczyk, A. Kudłaszyk, *Poradnik kredytobiorcy*. Bydgoszcz 2000. s. 204-209.

[17] J. Głuchowski, J. Szambelańczyk, *Bankowość*, Wyd. Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań 1999, s. 250.

Ocena zdolności kredytowej osoby fizycznej[18]

Po sprawdzeniu wiarygodności klienta rozpoczyna się proces oceny zdolności kredytowej potencjalnego kredytobiorcy. Zgodnie z ustawą Prawo bankowe z 29 sierpnia 1997 roku, bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności.[19]

Badanie zdolności kredytowej klienta indywidualnego opiera się na badaniu osobistych cech i standingu finansowego analizowanego klienta. Ocenie jest poddany przedmiot kredytu, a szczególnie cel na jaki kredyt jest przeznaczony oraz efektywność tego przedsięwzięcia. Bardzo istotną wagę przykłada się do oceny proponowanych przez kredytobiorcę zabezpieczeń prawnych, których ustanowienie jest szczególnym uprawnieniem banku. Recesja ostatnich lat w polskiej gospodarce powoduje, że banki żądają od klientów przedstawiania zabezpieczeń znacznie przekraczających wartość zaciąganych kredytów.

W procesie badania zdolności kredytowej sprawdzana jest także zdolność płatnicza i płynność wnioskodawcy, wysokość i stabilność uzyskiwanych dochodów, a następnie wiarygodność kredytowa określana na podstawie cech ilościowych oraz jakościowych kredytobiorcy.[20] Bada się obecną sytuację osobistą i finansową kredytobiorcy, ale przede wszystkim poszukuje odpowiedzi na pytanie, czy kredytobiorca będzie w stanie zwrócić zaciągnięty kredyt wraz z odsetkami i dodatkowo zapłacić bankowi prowizję za udzielenie kredytu. Inaczej mówiąc badanie zdolności kredytowej ma na celu określenie poziomu ryzyka, na jakie narażony jest bank przy udzielaniu, a następnie korzystaniu z tego kredytu przez klienta. Zamiarem banku jest określenie prawdopodobieństwa terminowego wywiązania się z przyjętych przez kredytobiorcę na siebie zobowiązań[21].

Analiza zdolności kredytowej w przypadku kredytu konsumpcyjnego polega także na porównaniu przychodów z wydatkami, które uwzględniają również zadłużenia w innych bankach oraz określeniu kwoty niezbędnej dla utrzymania

---

[18] Piszą na ten temat m.in. M. Iwanicz-Drozdowska, A. Nowak, *Ryzyko bankowe*. SGH. Warszawa 2001. s 24. Z. Zawadzka, *Zarządzanie ryzykiem w banku komercyjnym*. SGH. Poltext. Warszawa.1999, s. 25-78. K. Gigol, *Opłacalność działalności kredytowej banku*. Biblioteka bankowca. Warszawa 2000.

[19] Ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe i niektórych innych ustaw, Dz.U. nr 111, poz. 1195.

[20] J. Grzywacz, *Podstawy bankowości. System bankowy. Kredyty i rozliczenia. Ryzyko i ocena banku. Marketing*. Difin. Warszawa. 2002. s. 146.

[21] Red. W. Przybylska-Kapuścińska, *Kredyty i gwarancje bankowe*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Poznań 2000, s. 49.

wnioskodawcy i jego rodziny. Pozostała, dyspozycyjna nadwyżka powinna z nadmiarem pokrywać obciążenia związane z planowaną spłatą kredytu.

Przy udzielaniu kredytu konsumpcyjnego uwzględnia się fakt, że ryzyko kredytowe związane jest z osobistymi cechami kredytobiorcy. Wobec tego konieczne jest ustalenie tych cech klienta, które mają pozytywny lub negatywny wpływ na spłatę kredytu.[22]

Podstawowe zasady oceny zdolności klienta do spłaty kredytu detalicznego opierają się na zebraniu i analizie określonych informacji o kredytobiorcy. Szczególnie ważne są następujące informacje:[23]

1) standardowe dane o osobie, rodzinie i sytuacji zawodowej (ze szczególnym zwróceniem uwagi na stabilność zatrudnienia i wysokość oraz regularność dochodów),

2) ocena dotychczasowej współpracy klienta z bankiem pod kątem jego pozycji, aktywności w korzystaniu z produktów banku, rzetelności w wywiązywaniu się z zobowiązań i zainteresowanie banku dalszą współpracą,

3) opinie o kliencie pozyskane z różnych standardowych i dostępnych, wiarygodnych źródeł, pozwalające uzupełnić informacje posiadane przez bank.

Banki uniwersalne poszukują metod i technik przy pomocy których, mogą w sposób uproszczony, możliwie najmniej pracochłonny, w pewnym sensie „szablonowo", oceniać zdolność kredytową potencjalnego kredytobiorcy. Ocena ta powinna mieć dodatkowo charakter dynamiczny, tj. powinna dotyczyć zarówno stanu obecnego, jak i zawierać jego prognozę na cały okres spłaty zaciągniętego kredytu. Koszty błędnej decyzji oraz związane z nią późniejsze problemy z wypłacalnością klienta ponosi zarówno bank, jak i jego klienci – w postaci wyższych marż i prowizji.

Jedną z metod stosowanych dla analizy wniosku jest system punktowej oceny ryzyka, zwany scoringiem. Scoring jest metodą mającą pomóc w ustaleniu poziomu ryzyka związanego z klientem oraz powinna pozwolić na wyłonienie tych kredytobiorców, którzy potencjalnie stanowią zbyt duże ryzyko kredytowe dla banku. Metoda ta polega na przypisywaniu odpowiedniej ilości punktów wybranym cechom reprezentowanym przez kredytobiorców. Sprawna metoda scoringowa wymaga m.in. wyboru odpowiednich kryteriów oceny, tworzenia przedziałów punktacji, ważenia i sumowania punktów, a także odpowiedniego interpretowania ocen punktowych dla potrzeb decyzji kredytowych.[24]

Istotną zaletą metody scoringowej jest to, że opiera się ona na prostych i jasnych regułach. Informacje uzyskane od klienta pozwalają określić: jego stan

---

[22] S. Tabor: *Procedury...*, s. 29.

[23] *Bankowość. Podręcznik akademicki.* Pod red. W. Jaworski, Z. Zawadzka, Warszawa, Poltext, 2001, s. 667.

[24] A. Janc, M. Kraska, *„Credit-scoring". Nowoczesna metoda oceny zdolności kredytowej.* Biblioteka Menedżera i Bankowca. Warszawa 2001, s. 7. Także na temat „scoringu" piszą cytowani w tym opracowaniu autorzy: Z. Zawadzka, M. Iwanicz-Drozdowska, J. Grzywacz.

cywilny, wykonywany zawód, stan posiadania, wielkość i stabilność dochodów, zobowiązania kredytowe i inne potrzebne dane. Każda oddzielna informacja o kredytobiorcy daje określoną liczbę punktów. Suma punktów służy do porównania przypadku z ustalonym wcześniej przez bank modelem, który jest opracowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń banku.

Metoda punktowa badania zdolności kredytowej osoby fizycznej spełnia swoją rolę, jeżeli bank dysponuje odpowiednią bazą informacji oraz doświadczeniem w pracy z klientami starającymi się o kredyt. Pozwala zmniejszyć koszty procedury badania zdolności kredytowej i zapewnia jej obiektywność. Skraca czas rozpatrywania wniosku kredytowego, którego analizę przyspiesza dodatkowo możliwość weryfikacji danych o kliencie, poprzez sięganie do informacji, które bank posiada w swojej bazie lub pozyska z zewnątrz. Zaletą technik scoringowych jest także: redukcja kosztów związana z pozyskiwaniem ściśle wystandaryzowanych informacji, możliwość stosowania jednolitych procedur badania zdolności kredytowej wszystkich klientów, szerokie korzystanie z techniki komputerowej, wykorzystanie mniej kwalifikowanego i doświadczonego (tańszego) personelu, skrócenie czasu niezbędnego do przeprowadzenia analizy kredytowej, możliwość prowadzenia elastycznej polityki kredytowej i obiektywność oceny klienta. Skutkuje to zwiększeniem wydajności pracy banku i racjonalizacją kosztów, co w konsekwencji daje możliwość obniżenia „ceny" kredytu, a więc pozwala uzyskać przewagę konkurencyjną nad bankami nie korzystającymi ze scoringu w działalności kredytowej.[25]

Metoda credit scoring posiada także pewne ułomności, do których należy zaliczyć opieranie się na ilościowej, a więc jednak uproszczonej i schematycznej analizie sytuacji finansowej klienta, pozbawionej aspektów oceny jakościowej. Istnieje też zagrożenie zastosowania kryteriów, które mają ograniczony, niepełny a nawet negatywny wpływ na ocenę zdolności kredytowej. Możliwa jest również dezaktualizacja pozyskanych przez bank informacji, dyskryminowanie pewnych klientów w wyniku szablonowego ich traktowania, (np. negatywna ocena zdolności kredytowej emerytów osiągających wysokie dochody).

Banki oceniając przyszłych kredytobiorców często grupują klientów według przyjętych zasad. Przykładowa hierarchia ważności klientów (kolejność od najbardziej pożądanych) stosowana w bankach komercyjnych przy ocenie zdolności kredytowej osób fizycznych przedstawia się następująco:

1) Klienci z grupy private banking (VIP),

2) Samodzielni pracownicy naukowi szkół wyższych i instytutów naukowo-badawczych,

3) Kadra kierownicza banków, firm ubezpieczeniowych i innych instytucji finansowych (np. towarzystw emerytalnych, biur maklerskich, funduszy powierniczych),

---

[25] Z. Zawadzka, *Zarządzanie ryzykiem w banku komercyjnym*. SGH. Poltext. Warszawa 1999, s. 56-58.

4) Kadra kierownicza spółek giełdowych notowanych na rynku podstawowym i równoległym oraz innych przedsiębiorstw o charakterze ogólnopolskim,

5) Prawnicy wykonujący zawód: sędziego, adwokata, notariusza, prokuratora, radcy prawnego,

6) Dziennikarze dzienników, czasopism i magazynów o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym, stacji telewizyjnych i radiowych o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym,

7) Parlamentarzyści, osoby publiczne,

8) Pracownicy banku,

9) Inne osoby zajmujące ważną pozycję w społeczności lokalnej (administracja i samorząd, duchowni)

10) Klienci spełniający następujące kryteria:

– posiadający płynne zabezpieczenie w postaci blokady środków pieniężnych na rachunku bankowym, kaucji w postaci papierów wartościowych na okaziciela, kaucji w postaci środków pieniężnych, dokonujący przelewu środków pieniężnych na rachunek w banku lub cesji wierzytelności z rachunku bankowego,

– przekazujący wynagrodzenie na prowadzony w banku rachunek przez okres co najmniej 12 miesięcy,

– spłacili bez opóźnień, co najmniej 12 ostatnich rat (kapitałowych, odsetkowych) kredytu/pożyczki w banku, a od ostatniej spłaty nie upłynął okres dłuższy niż 36 miesięcy,

– posiadający rachunek w banku, co najmniej od 12 miesięcy i aktualnie posiadający ważną kartę płatniczą do tego rachunku oraz posługujący się nią 12 miesięcy zgodnie z regulaminem prowadzenia rachunku bankowego,

– znani bankowi z racji dotychczasowej współpracy, korzystający z usług banku lub spółek okołobankowych, od co najmniej 12 miesięcy (w szczególnie uzasadnionych przypadkach).[26]

Monitorowanie kredytu u kredytobiorców

Procedura udzielania kredytu w banku jest kosztowna i pracochłonna zarówno dla klienta jak i dla banku. Współcześnie uważa się, że obok właściwego przebiegu procedury kredytowej przed udzieleniem kredytu, jednym z ważniejszych zadań banku jest właściwe zarządzanie ryzykiem kredytowym po udzieleniu kredytu, czyli stałe monitorowanie zarówno kredytu, sytuacji ekonomicznej kredytobiorcy, jak też ustanowionych zabezpieczeń. Można bowiem, z powodów obiektywnych, nie w pełni trafnie ocenić przyszłą sytuację kredytobiorcy

[26] Informacje uzyskane przez autora w wybranych bankach komercyjnych, marzec 2003 r. (PKO BP S.A., Pekao S.A., BRE Bank S.A., Kredyt Bank S.A.)

w momencie podpisania umowy kredytowej. Ponadto, po udzieleniu kredytu sytuacja osobista lub majątkowa kredytobiorcy, może nawet w krótkim czasie ulec drastycznej zmianie. Dlatego należy obserwować, co się dzieje po udzieleniu kredytu, czy jest on wykorzystany zgodnie z warunkami umowy kredytowej oraz czy jest regularnie spłacany. Równie dokładna musi być obserwacja zabezpieczeń spłaty kredytu.

Obserwacja kredytu i kredytobiorcy w okresie realizacji umowy jest konieczna nie tylko z powodu zapisu ustawowego. Jest potrzebna, gdyż bieżące kontrolowanie sytuacji finansowej kredytobiorcy jest podstawowym źródłem realnych ocen stopnia ewentualnego zagrożenia spłaty kredytu. Wiąże się to z okresowym stwierdzaniem, czy klient w dalszym ciągu posiada zdolność kredytową. Tak więc monitorowanie kredytobiorcy sprowadza się do permanentnej oceny jego zdolności kredytowej po udzieleniu kredytu.

Monitorowanie kredytobiorców jest jednym z narzędzi zapewnienia właściwej struktury i jakości portfela kredytowego banku. Jednostki organizacyjne banku powinny prowadzić monitorowanie w stosunku do wszystkich kredytobiorców, wobec których występuje w tych jednostkach zaangażowanie bilansowe bądź pozabilansowe. W jednostkach banku za monitorowanie odpowiedzialni są, w zależności od segmentu klienta doradcy klientów, menedżerowie klientów lub inspektorzy kredytowi.

Zaangażowanie kredytowe banku w sposób naturalny narzuca konieczność monitorowania samego kredytu z punktu widzenia przede wszystkim szans odzyskania środków. Stąd też przez cały okres trwania transakcji kredytowej należy analizować celowość wykorzystania kredytu i terminowość jego spłaty, a także kondycję ekonomiczno-finansową kredytobiorcy, przede wszystkim pod kątem możliwości regulowania w terminach umownych ciążących na nim zobowiązań. Równolegle trzeba też oceniać przyjęte zabezpieczenia z punktu widzenia realności odzyskania należności banku w przypadku, kiedy sytuacja kredytobiorcy uniemożliwi mu spłatę zobowiązań.

W okresie korzystania przez klienta z kredytu, bankowi przysługuje szereg uprawnień. Uprawnieniem kredytodawcy jest możliwość żądania od klienta dokumentów i informacji niezbędnych dla bieżącej oceny jego sytuacji finansowej. Oznacza to, że monitorowanie kredytobiorcy jest przywilejem banku. Monitorowanie obejmuje takie czynności, jak kontrola przebiegu wykorzystania i obsługi kredytu, analiza informacji składanych przez kredytobiorcę oraz aktualizację zbioru danych o kredytobiorcy, obserwacja obrotów na rachunku klienta, szczególnie stanu na koniec okresu badawczego. Ocenie sytuacji kredytobiorcy mogą służyć wizyty u kredytobiorcy, okresowa weryfikacja zdolności kredytowej kredytobiorcy polegająca na analizie danych finansowych oraz korzystanie z informacji ze źródeł zewnętrznych.

Kontrola zgodności wykorzystania kredytu z celem zapisanym w umowie kredytowej powinna być prowadzana systematycznie w sposób umożliwiający

niezwłoczne podjęcie działań zabezpieczających interesy banku w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości.

Kontrola terminowości wywiązywania się klienta ze zobowiązań wobec Banku powinna odbywać się na bieżąco zgodnie z terminarzem spłat rat kredytów, odsetek i prowizji oraz realizacji dodatkowych warunków kredytowania.

Istotne jest zbudowanie systemu wczesnego ostrzegania o pogarszającej się sytuacji kredytobiorcy – osoby fizycznej, takie jak: otwieranie nowych rachunków lub zaciąganie kredytów w innych bankach bez uzasadnionej potrzeby, trudności w spłacie odsetek lub rat kapitałowych, trudna sytuacja ekonomiczno-finansowa pracodawcy kredytobiorcy, unikanie kontaktów z bankiem, toczące się procesy sądowe bądź występowanie tytułów egzekucyjnych.[27]

Klasyfikacja należności do kategorii ryzyka kredytowego

Wysiłki banku zmierzające do ograniczenia ryzyka kredytowego związanego z klientami indywidualnymi polegające na ocenie wiarygodności, stwierdzeniu faktu posiadania przez kredytobiorcę dynamicznej zdolności kredytowej, monitorowaniu kredytobiorcy, kredytu i zabezpieczeń nie zawsze chronią bank przed stratami z tytułu niespłacanych kredytów. W przypadku powstania problemów z terminową spłatą kredytów lub pogorszenie sytuacji finansowej kredytobiorcy--osoby fizycznej powstaje konieczność tworzenia na te należności rezerw celowych. Tryb i zasady klasyfikacji należności banku na potrzeby tworzenia rezerw celowych aktualnie reguluje Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10.12.2001 roku w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.[28] Banki tworzą rezerwy na ryzyko związane z ich działalnością, zwane dalej „rezerwami celowymi", w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne" – w zakresie pożyczek i kredytów konsumpcyjnych, kategorii „pod obserwacją" oraz „zagrożone" (w tym do trzech grup: „poniżej standardu", „wątpliwe" lub „stracone").[29]

W myśl uregulowań powyższego rozporządzenia banki, na podstawie prowadzonej ewidencji księgowej należności kredytowych, przeprowadzają przeglądy ekspozycji kredytowych na ryzyko i dokonują klasyfikacji należności nie rzadziej niż raz na kwartał, według danych aktualnych na dzień dokonywania klasyfikacji.

[27] M. S. Wiatr, *Indywidualne ryzyko kredytowe*, w: *Bankowość. Podręcznik akademicki*. Pod red. W. L. Jaworski, Z. Zawadzka. Warszawa. Poltext. 2001, s. 681-684.

[28] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, (Dz.U. nr 149 z dnia 22 grudnia 2001 r., poz. 1672)

[29] *Ibid.*, par. 2.

Klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się w oparciu o kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek i kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika lub tylko kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek. Klasyfikację w oparciu o kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika przeprowadza się na koniec roku obrotowego według danych na dzień kończący rok obrotowy; klasyfikację tę można również przeprowadzać częściej – według danych aktualnych na dzień dokonywania klasyfikacji. Należności (kredyty) klasyfikowane są do następujących grup (ekspozycji kredytowych):[30]

1) należności z tytułu kredytów mieszkaniowych, udzielonych osobom fizycznym nie prowadzącym działalności gospodarczej,

2) zobowiązania pozabilansowe o charakterze gwarancyjnym, udzielone za osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej,

3) zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym, udzielone osobom fizycznym nie prowadzącym działalności gospodarczej,

4) należności od prowadzących działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne osób fizycznych oraz osobowych spółek handlowych, które nie mają obowiązku stosowania zasad rachunkowości określonych ustawą o rachunkowości,

5) zobowiązania pozabilansowe o charakterze gwarancyjnym, udzielone za prowadzące działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne osoby fizyczne oraz osobowe spółki handlowe, które nie mają obowiązku stosowania zasad rachunkowości określonych ustawą o rachunkowości,

6) zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym, udzielone prowadzącym działalność gospodarczą lub gospodarstwo rolne osobom fizycznym oraz osobowym spółkom handlowym, które nie mają obowiązku stosowania zasad rachunkowości określonych ustawą o rachunkowości.

Procedura tworzenia rezerw celowych opiera się na zakwalifikowaniu kredytu do tzw. ekspozycji kredytowej, która jest zróżnicowana w zależności od kredytowanego podmiotu. Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się do następujących kategorii:[31]

– ekspozycje wobec Skarbu Państwa

– ekspozycje kredytowe stanowiące należności z tytułu pożyczek i kredytów konsumpcyjnych,

– pozostałe ekspozycje kredytowe.

W analizowanej grupie należności z tytułu pożyczek i kredytów konsumpcyjnych ekspozycje kredytowe klasyfikuje się w sposób następujący:

a) ekspozycje kredytowe „normalne" – obejmujące należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza miesiąca,

---

[30] *Ibid.*, par. 3.

[31] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, (Dz.U. nr 149 z dnia 22 grudnia 2001 r., poz. 1672), załącznik nr 1.

b) ekspozycje kredytowe „poniżej standardu" – obejmujące należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy,

c) ekspozycje kredytowe „wątpliwe" – obejmujące należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,

d) ekspozycje kredytowe „stracone" – obejmujące należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy, względem dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub rozpoczął zaspokajanie się z przedmiotów zabezpieczeń w innym trybie, należności kwestionowane przez dłużników w postępowaniu sądowym oraz należności względem dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją" oraz ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do grupy „zagrożone" („poniżej standardu", „wątpliwe" lub „stracone") prezentuje się w podziale na:

1) ekspozycje kredytowe z zabezpieczonym ryzykiem,

2) ekspozycje kredytowe z ograniczonym ryzykiem,

3) ekspozycje kredytowe pozostałe.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, stanowiącymi należności z tytułu pożyczek i kredytów konsumpcyjnych, zaklasyfikowanymi do kategorii normalnych, tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.[32]

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją" oraz „zagrożone" (dzielone na podgrupy „poniżej standardu", „wątpliwe" i „stracone"), tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego:[33]

1) 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych – w przypadku kategorii „pod obserwacją",

2) 20% podstawy tworzenia rezerw celowych – w przypadku kategorii „poniżej standardu",

3) 50% podstawy tworzenia rezerw celowych – w przypadku kategorii „wątpliwe",

4) 100% podstawy tworzenia rezerw celowych – w przypadku kategorii „stracone".

Podstawę tworzenia rezerw celowych stanowi kwota niespłaconej części ekspozycji kredytowej. W przypadku tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod

[32] *Ibid.*, par. 4, punkt 1.

[33] *Ibid.*, par. 4, punkt 2.

obserwacją" lub grupy „zagrożone" banki mogą pomniejszyć o wartość zabezpieczeń umożliwiających prezentację ekspozycji kredytowej jako ekspozycji kredytowej z zabezpieczonym albo ograniczonym ryzykiem. Bank, zobowiązany jest, w związku z tym, dokonywać przeglądów i aktualizacji wartości zabezpieczeń, jak też analizować rynkowe ceny zabezpieczeń, aby zapobiec utracie ich wartości.[34]

Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi:[35]

1) stanowiącymi należności z tytułu pożyczek i kredytów konsumpcyjnych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne" – pomniejsza się o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne,

2) zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją" – pomniejsza się o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów zaś rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia. Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:[36]

1) zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej,

2) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji,

3) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych,

4) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach Komisja Nadzoru Bankowego, na wniosek banku, może zezwolić na utworzenie rezerw celowych w innej wysokości niż określona wyżej, głównie w oparciu o modele ryzyka kredytowego, informując Ministra Finansów o udzielonym zezwoleniu. Wniosek o tworzenie rezerw celowych w innych niż podane wyżej wysokościach powinien w szczególności zawierać:[37]

* szczegółowy opis stosowanego przez bank modelu ryzyka kredytowego,
* specyfikację i weryfikację założeń modelu ryzyka kredytowego,
* opis źródeł i metod aktualizacji wykorzystywanych danych,
* założenia i opis przyjętych zasad weryfikacji historycznej,
* procedury zarządzania ryzykiem kredytowym w banku,
* procedury wewnętrznej kontroli w zarządzaniu ryzykiem kredytowym,

[34] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, (Dz.U. nr 149 z dnia 22 grudnia 2001 r., poz. 1672), art. 5.

[35] *Ibid.*, par. 9.

[36] *Ibid.*, par. 10-11.

[37] *Ibid.*, par. 12.

* przykład zastosowania modelu ryzyka kredytowego do klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz wyznaczania wymaganego poziomu rezerw celowych za okres poprzedniego kwartału przed wystąpieniem o zezwolenie.

Zezwolenia powyższe mogą być wydane bezterminowo lub na czas określony. Zezwolenia mogą zostać cofnięte, jeśli bank nie zapewnia właściwego zarządzania ryzykiem kredytowym, a w szczególności jeśli na podstawie przeprowadzonej weryfikacji nadzór bankowy stwierdził, że w okresie ostatnich 12 miesięcy rzeczywiste straty są wyższe od szacowanych na podstawie stosowanego przez bank modelu ryzyka kredytowego.

W razie utworzenia rezerw celowych w wysokości niższej niż wymagany poziom rezerw celowych, zarząd banku niezwłocznie musi zawiadomić Komisję Nadzoru Bankowego o przyczynach takiego stanu i niezwłocznie uzupełnić brakujące rezerwy celowe, przy czym uzupełnienie nie może nastąpić później niż do końca danego roku obrotowego.

Skalę problemu trudnych kredytów w polskim systemie bankowym oraz wielkość utworzonych na te kredyty rezerw celowych na dzień 30 września 2002 roku prezentuje tabela 1.

Tab. 1. Struktura należności banków komercyjnych od sektora niefinansowego (w mln zł)

Należności	1997	1998	1999	2000	2001	09.2002	W tym niezabezpieczone rezerwami celowymi (stan na 30.09.2002)
Należności brutto	96 412,4	123 089,7	154 903,8	180 138,4	192 137,6	201 593,7	–
Należności normalne	86 252,2	109 691,4	123 480,2	140 254,5	144 193,6	146 056,2	–
Należności pod obserwacją	–	–	10 125,3	11 887,1	12 237,4	11 880,7	6 093,0
Należności zagrożone	10 160,2	13 398,3	21 298,3	27 996,8	35 706,6	43 656,7	21 287,9
z tego:							
Poniżej standardu	3 810,6	4 920,9	8 160,4	8 076,1	9 170,8	10 541,5	4 233,1
Wątpliwe	1 160,1	2 496,0	5 528,1	9 696,0	10 146,4	12 128,5	3 676,8
Stracone	5 189,5	5 981,4	7 609,8	10 224,7	16 389,4	20 986,8	13 377,8

Źródło: Sytuacja finansowa banków w okresie styczeń-wrzesień 2002 r., NBP, Warszawa, styczeń 2003, tab. 24, s. 45.

Ryzyko kredytowe jest więc poważnym problemem systemu bankowego, zagraża jego stabilności i bezpieczeństwu, jest także wyzwaniem dla pojedynczego banku. Procedury kredytowe pozwalające trafnie przewidywać ryzyko kredytowe i zarządzać nim, mogą to ryzyko znacznie ograniczyć. W konsekwencji zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa banku, większe dochody i przewagę konkurencyjną nad innymi bankami, a w ostatecznym rachunku realizację celów, jakie wyznaczają zarządzającym bankami właściciele banków.